

Asia: VN/6566/2022

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön asetuksessa säädettävistä kunnan taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2023

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausuntonne kunnan ja kuntayhtymän raportoinnin kokonaisuudesta ja siihen liittyvästä valtiovarainministeriön asetuksesta (liitteet 1 ja 2)

Automaattinen talousraportointi on aiheuttanut kunnille merkittäviä kustannuksia työaikana ja järjestelmäkustannuksina.

Kuntien talousraportoinnin kokonaisuutta ei ole vielä kertaakaan annettu kokonaisuudessaan kaikkien raporttien osalta Valtiokonttorille. Suurin osakokonaisuus KKTPP raportti on juuri työn alla ja jo nyt ollaan suunnittelemassa lisäominaisuuksia, uusia raportoitavia kokonaisuuksia ja yksityiskohtia, kun ensimmäistäkään kertaa ei ole vielä koeponnistettu saatikka tuloksia tulkittu. Tällä hetkellä kun Q1-2022 raportin antamiseen on aikaa kolme päivää, raportointi ei ole useiden raporttien osalta mahdollista vastaanottavan pään ongelmien (?) vuoksi. Lisäksi sivustolla on ollut mm. summatili ja muita selkeitä laskuvirheitä. Näitä ongelmia on ilmennyt lähes kaikkien raporttien lähettämisen yhteydessä ja aikaikkuna, jossa kuntien on kyettävä raportit tarkistamaan ja toimittamaan on äärimmäisen lyhyt. Vaikka raportti näyttää omissa järjestelmissä oikealta, antaa Valtiokonttorin sivusto kommentointia vaativia/aikaa vieviä huomautuksia todella paljon. Tilanteessa, jossa taloustehtäviin on erittäin vaikea löytää ammattitaitoista työvoimaa ei nämä raportoinnin haasteet ainakaan lisää alan houkuttelevuutta.

Ensin pitää saada nykyinen järjestelmä toimivaksi ja virheettömäksi ennenkuin vaaditaan uusia raportointivelvoitteita.

Pieninkin muutos raportteihin vaatii AINA lähettävässä organisaatiossa muutostyötä; määrittelyjä, tarkistuksia, mahdollisia uusia kirjauskäytäntöjä jne. Sana automaattinen voidaan vielä toistaiseksi jättää tästä yhteydestä pois. Muutoksiin tulee olla riittävästi aikaa eikä niiden tule aiheuttaa jo tehtyihin kirjauksiin korjaustarvetta. Tiuhaan muuttuvat ohjeet ja määrätykset rapauttavat tilastoinnin luotettavuutta, koska muutoksia joudutaan tekemään kiireessä eikä tarkistuksiin tai

kirjauskäytäntöjen muutoksiin ole aikaa. Koskaan ei voi luottaa siihen, onko uusi muutos pysyvä, kannattaako muutos järjestelmiin tehdä nyt vai joskus myöhemmin, jottei samaa asiaa tarvitsisi pyöritellä järjestelmiin useaan kertaan. Muutostarpeille tulee olla erittäin hyvin perusteltu tietotarve ja tietotarpeen tulisi palvella kuntakoosta huolimatta.

Raportointivaatimusten laajennusten tulisi edetä tyvestä puuhun eikä laskeutua latvasta tyveen niin, että ensin tehdään tarkemmalla tasolla ja todetaan tarkkuustaso tarpeettomaksi.

2. Lausuntonne kunnan ja kuntayhtymän palveluluokituksesta ja siihen esitetyistä muutoksista (liite 4)

Palveluluokkien sisältöihin ei tulisi tehdä muutoksia vuosittain, jotta vuosien välinen vertailtavuus ei kärsi.

Palveluluokkamäärittelyjen osalta on osittain syntynyt vaikutelma, että ne on määritelty suurten kuntien tarpeiden ja toiminnan mukaan (mm. kaavoitus, maankäyttösopimukset, alueiden kehittäminen, ympäristönsuojelu, visuaalinen taide ja kulttuuritapahtumat).
Palveluluokkamäärittelyt tulisi palvella kaikkia kuntakokoja. Erityisesti kaavoituksen ja maankäytön osalta jako ripottelu usealle palveluluokalla ja lisäksi vielä jako käyttötalouteen ja investointeihin on haasteellista ja voi johtaa keinotekoisiiin jaotteluihin.

Kotoutettavien työllistämistoimien kohdistaminen on sekavaa. Kotouttamiseen liittyvää raportointia on ripoteltu sinne tänne, jälleen pienten kuntien ja vähäisten kotoutettavien osalta kustannukset pirstaloituu todella pieniksi.

Harrastamisen Suomen mallin raportointi tulee keskittää yhteen paikkaan, joko hankeraportoinnin kautta tai KUTiin. Ei päällekkäistä raportointia.

3. Lausuntonne eri raportointikokonaisuuksien tietosisältöihin esitetyistä muutoksista ja uusista tietosisällöistä (liitteet 3, 5 ja 6 sekä taulukkomallit)

Liite 3: KKTPA, mihin tarvitaan tammikuun puolessa välissä osittain vastapuolitunnistetasoista tilinpäätösennakkotietoa (KKTPA)? Aiheuttaa talouspalveluille vuoden kiireisimpään aikaan turhaa ylimääräistä työtä, kun järjestelmiin on syötettävä leikkiositteita, jotka sitten tavalla tai toisella poistetaan toteumista. KKTPA raportin muoto tulisi olla sama kuin KTPE ja pelkkä tuloslaskelmatieto muutamalla tasetiedolla (mm. lainakanta) täydennettynä olisiko riittävä tammikuussa?

Liite 3; KKTPA Arvio opetustoimen toteutuneista kustannuksista

Emme kannata esitettyä muutosta. Esityksestä ei käy ilmi mitä kustannuksia raportointi sisältää. Tietojen raportointi tehdään tilinpäätöksen laadinnan aikana, jolloin arviot ovat epäluotettavia. Raportoitavaa tietoa ei ennen tilinpäätöksen valmistumista voida tuottaa automaattisesti suoraan

kirjanpidosta, vaan raportointi tapahtuu manuaalisesti tai tekemällä jälleen tätä tarkoitusta varten ylimääräisiä väliaikaisia kirjauksia järjestelmään. Voiko valtionosuuslaskenta perustua kuntien arvioon eikä lopulliseen toteutuneeseen tietoon?

Liite 5: Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan raportointi tulisi jättää kokonaan pois. Kaiken kaikkiaan tällä toiminnalla on merkitystä vain isoimmissa kunnissa, raportoinnin raja on liian pieni ja vaatimus kunnan laskelmakaavoista poikkeavista raporteista on kohtuuton sekä järjestelmäkustannusten että käytettävän työajan näkökulmasta. Eriyttämisvelvoitteen piiriin kuuluvan toiminnan ohjeistus on edelleen epäselvä, raportointi kunnissa kirjavaa ja koko velvoitteen tarvetta tulisi arvioida uudelleen. KKLMY:n toteutusta ei kannateta.

Liite 6 : Kulttuurifestivaalien ja -tapahtumien raportointia ei tulisi eriyttää muusta kulttuuritoimesta. Marginaalista toimintaa ja miksi festivaalit ja tapahtumat ovat tarkempaa raportointia vaativaa toimintaa ja eriytettävä muusta kulttuuristyöstä? Eri paikkakunnilla tapahtumien ja festivaalien merkitys kuntalaisille on erilainen ja voi johtaa tilanteeseen, jossa tällaisia tapahtua järjestetään vaikka menekki niille on heikko ja kulttuurirahojen kohdentaminen toisin loisi enemmän hyvinvointia alueelle. Kaikki eivät ole festivaalikansaa. Lisäksi avustusten osalta esitetty raportointi erittäin epäselvä.

4. Lausuntonne tekniisiin määritteisiin ja pakollisuuksiin esitetyistä muutoksista (liite 3 sekä taulukkomallit)

Investointien palveluluokkaraportoinnin osalta pitäisi jatkossakin olla mahdollista toimittaa tiedot samassa muodossa kuin nykyisin, koska määrittelyt tältä osin on jo tehty. Hyvä esimerkki siitä, että raportointivaatimukset tulisi alun pitäen miettiä toiseen suuntaan, ensin vähemmän ja sitten enemmän, jos alkuperäinen tieto perustellusti ei riitä.

Lopputeksti: Tänä päivänä tietoa pyydetään, vaaditaan ja tuotetaan valtavia määriä hyvin erilaisiin tarpeisiin. Kuntataloudenkin tulisi erityisen tarkkaan pohtia mikä tieto on merkityksellistä ja mikä kuuluu osastolle "nice to know". Työn mielekkyys on tärkeä vetovoimatekijä kilpailtaessa ammattitaitoisesta työvoimasta ja tiedon tuottamisen mielekkyys tulisi tässäkin asiassa jalkauttaa tekijätasolle niin, että raportointivaatimukset ovat oikeasti merkityksellisiä, tietotarve aito eikä tekemistä koeta turhaksi pipertämiseksi. Muutoin ajaudutaan vanhan tilastovitsin tilanteeseen eikä tiedon laatuun voi enää luottaa.

Säisä Tarja

